

MŮJ ROK

1974

Můj rok 1974

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Biz books®

Jarmila Frejtichová
Můj rok 1974 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

OBSAH

Úvodem	4	Realita všedního dne	70
Kultura	19	Móda	100
Literatura	20	Doprava	119
Film	34	Architektura	140
Televize a rozhlas	42	Věda	156
Divadlo	44	Sport	164
Hudba	53	Krimi	178
Výtvarné umění	60	Kalendárium 1974	190
Média	67	Zdroje	216

ÚVODEM

Jsou roky, kdy se dějiny řítí zběsilou rychlostí a to, co platilo včera, je dnes už zapomenuto. A pak jsou také roky, kdy si historie dává tak trochu „oraz“.

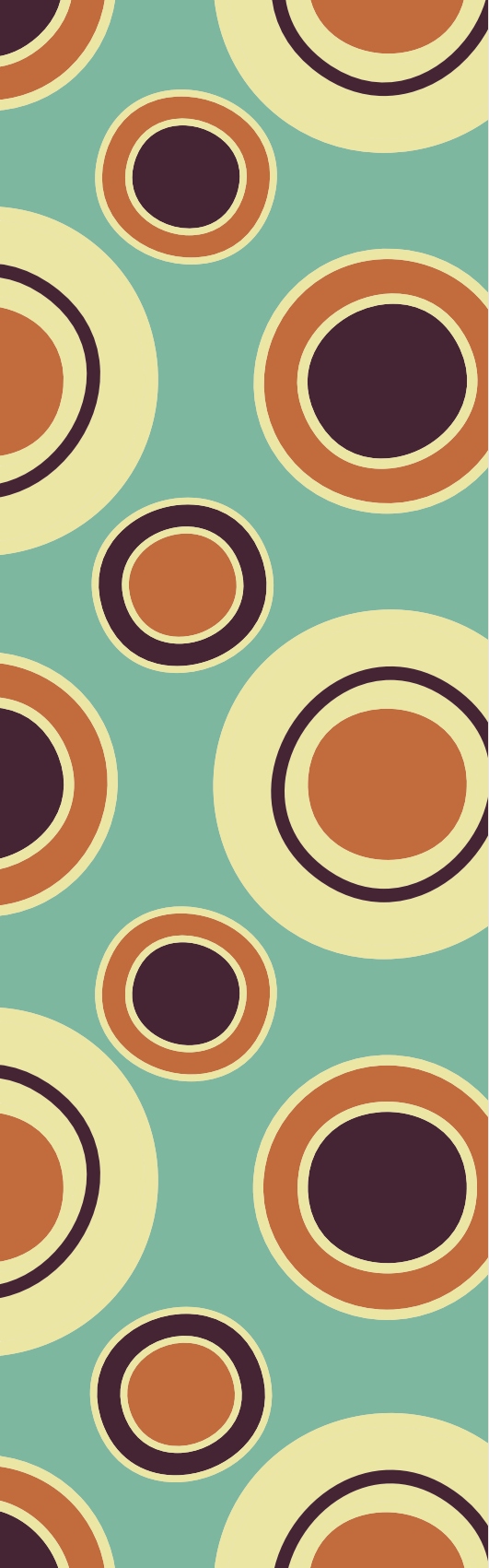
Jedním z nich je i rok 1974. Příběh šedesátého osmého je už definitivně uzavřenou kapitolou a lidé se smiřují s realitou. Ostatně určité bonusy tu jsou – stavějí se nové byty, v Praze začíná jezdit metro a díky podpoře mladých rodin se v Československu narodí nejvíc dětí v historii.

Lidé řeší své každodenní problémy – v rubrikách čtenářských dopisů si můžeme přečíst stížnosti na neurvalé trafikanty a arogantní průvodčí. Výmalba válečkem pomalu vychází z módy a v obchodech chybějí dětské přesnídávky. Ve Vídni se naposledy sejde Jiří Voskovec s Janem Werichem a Bohumilu Hrabalovi vycházejí *Postřižiny*. Prozatím v samizdatu.

Ve Spojených státech dva roky po vypuknutí aféry Watergate odstupuje prezident Richard Nixon. Je to první hlava státu, k jejímuž pádu přispěla média. Turecko obsazuje severní Kypr a čínský rolník objeví tzv. terakotovou armádu.

V západním Německu se hraje mistrovství světa ve fotbale, ovšem bez naší účasti, Isabel de Perón se stává první prezidentkou v dějinách, švédská skupina ABBA zahajuje své vítězné tažení světem populární hudby a maďarský inženýr Rubik vymyslí kostku.

Možná že vy sami máte jiný rok narození a tuto knížku chcete dát jako dárek někomu blízkému, kdo se v roce 1974 narodil. Následující stránka je tu pro vás a vaše přání oslavenci.

Stránka pro tebe

Veselé vánoce a šťastný nový rok

PF 1974

ROK 1974 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Arménský kalendář	1422–1423
Bengálský kalendář	1380–1381
Berberský kalendář	2924
Buddhistický kalendář	2518
Barmský kalendář	1336
Byzantský kalendář	7482–7483
Čínský kalendář	4670–4671 (Vodní buvol / Dřevěný tygr)
Etiopský kalendář	1966–1967
Francouzský revoluční kalendář	182–183
Gregoriánský kalendář	1974 (MXMLXXIV)
Hebrejský kalendář	5734–5735
Hinduistický kalendář	2030–2031
Íránský kalendář	1352–1353
Islámský kalendář	1383–1394
Japonský kalendář Shōwa	49
Koptský kalendář	1690–1691
Korejský kalendář	4307
Thajský solární kalendář	2517

STATISTIKY A ČÍSLA

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB (V KČS)

Ceny potravin jsou uvedeny za 1 kg, případně za 1 l

Chleba 1 kg	2,60	Mýdlo jádrové 1 kg	8,40
Mouka hrubá pšeničná	3,80	Mýdlo toaletní 1 kg	25,-
Rýže	5,-	Pánská košile	
Brambory	0,80	bavlněná, dlouhý rukáv	77,-
Hovězí zadní bez kosti	29,-	polyesterová	115,-
Vepřový bůček	20,-	Plášť	398,-
Vepřová pečeně	30,-	Polobotky pánské	215,-
Kuře	26,50	Klobouk pánský	108,-
Šunka	70,-	Oblek pánský	
Salám trvanlivý	50,-	vlňný	1 372,-
Sýr eidam 30%	19,-	tesilový	844,-
Vejce 1 ks	1,-/1,30	Plášť dámský zimní vlňný	810,-
Cukr kostkový	8,-	Šaty dámské (umělé hedvábí)	144,-
Sádlo	15,-	Silonky	9,85
Mléko 2%	1,90	Pánské bavlněné ponožky	6,65
Smetana 0,25 l	5,70	Čistírna: pánský oblek	13,-
Máslo	40,-	Čistírna: dámské šaty	9,20
Káva	160,-	Jízdné tramvaj (Praha)	1,-
Čaj	170,-	Známka na dopis	0,60
Čokoláda	90,-	Telefon (místní hovor)	0,30
Pivo 10° ½ l	1,70	Poplatek TV (měsíčně)	25,-
Rum 40% 1 l	65,-	Rozhlas (měsíčně)	10,-
Víno přírodní bílé	17,-	Stříhání vlasů	5,-
Cigareta Partyzánka 1 ks	0,20	Trvalá	33,-
Cigareta Memfis 1 ks	0,40	Kino	4,-/6,-

Hotel B bez koupelny	62,-	Auto Škoda	45 100,-
Elektrická chladnička 80 l	1 770,-	Noviny předplatné (měsíčně)	12,70
El. pračka s odstředivkou	2 450,-	Benzín normál 1 l	4,-
Vysavač	770,-	Elektrina 1 kWh	0,70
Rozhlasový přijímač	1 360,-	Rychlík (300 km)	58,80
Televizor	4 000,-	Autobus (10 km)	3,-
Kolo	820,-	Uhlí černé 1 q	27,30

Průměrná měsíční mzda v socialistickém sektoru (bez JZD) je 2 232 Kčs.

V zemědělství je průměr 2 155 Kčs.

Průměrný starobní důchod zaměstnanců je 942 Kčs (vdovský 575 Kčs).

Vybavenost domácností (na tisíc obyvatel)

Pračka a odstředivka	346
Chladnička	246
Rozhlasový přijímač	535
Televizor	318

Osobní automobil	89
Motorka	94

Bydlení

Dokončeno je 128 988 nových bytů,
z toho 34 713 v rodinných domcích.

Spotřeba na 1 obyvatele za rok

78,4 kg masa (hovězí 25,4 kg, telecí 1,5 kg, vepřové 37,9 kg, drůbeží 9,7 kg)
210,4 l mléka a mléčných výrobků
7,4 kg másla
293 vajec
63,6 kg chleba
4,5 kg rýže
38,6 kg cukru
3,4 kg čokolády

108,3 kg brambor
50,2 kg ovoce
75,8 zeleniny
1,04 kg kávy
0,10 kg čaje
142,7 l piva
15,3 l vína
6,8 l lihovin 40%
76,9 l nealka

**Průměrná denní kalorická spotřeba:
12 992 kJ.**

Školní rok

Počet jeslí	1 997 (82 191 míst)
Počet mateřských škol	8 871 (440 022 dětí, tj. 65,2 %)
Počet základních škol	9 840
Gymnázia (střední všeobecně vzdělávací školy)	339
Střední odborné školy	625
Počet učňů v socialistickém sektoru	344 810
Vysoké školy	36
Počet studentů VŠ	144 325 (z toho 46 384 žen)

Počet vysokoškoláků na tisíc obyvatel je v ČSSR 9,3.

Kultura

Divadla	83
Dokončené filmy	1 549 (z toho 66 celovečerních)
Kina (státní)	3 445
Muzea	264
Galerie	41
Lidové knihovny	10 861 (2 117 000 registrovaných čtenářů)

Vydané knihy	6 827 titulů
Tisk	1 189 titulů (z toho 30 deníků)

Zdravotnická zařízení

Nemocnice	241 (114 819 lůžek)
Psychiatrické léčebny	32
Počet lékařů	38 898 (Na 1 lékaře připadá 379 obyvatel.)

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Počet obyvatel (k 31. prosinci)	14 738 281
Počet sňatků	140 437 (9,6 na 1 000 obyvatel)
Počet rozvodů	30 415 (2,07 na 1 000 obyvatel)
Rozvody na 100 sňatků	21,7
Počet narozených dětí	293 719 (99,6 % dětí se narodilo v porodnicích)
Počet úmrtí	171 743 (nejčastější příčinou jsou nemoci oběhové soustavy)
Přirozený přírůstek	120 057

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	5 971
Petra	4 591
Lenka	4 325
Martina	3 830
Monika	2 798
Hana	2 749
Kateřina	2 617
Eva	2 597
Jitka	2 241
Markéta	2 124

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	8 482
Martin	6 219
Jiří	5 875
Pavel	5 579
Jan	4 689
Tomáš	3 896
Roman	3 187
Radek	2 934
Michal	2 841
Jaroslav	2 826

NARODILI SE

ČESKOSLOVENSKO

Tomáš Řepka , český fotbalista	2. ledna
Hana Černá-Netrefová , česká plavecká reprezentantka	17. května
Jana Kasalová , česká vizuální umělkyně	19. května
Petr Štěpán , český divadelní a filmový herec	20. května
Michal Mareda , zpěvák a kytarista skupiny Vypsaná fiXa	5. června
Jiří Vyorálek , český herec	13. června
Tereza Pergnerová , česká moderátorka, herečka a zpěvačka	25. června
David Moješčík , český sochař	25. července
Martin Strnad , sportovní střelec a olympionik	1. srpna
Lucie Benešová , česká herečka	18. srpna
Rey Koranteng , český moderátor	2. srpna
Patrick Zandl , český internetový podnikatel, novinář a zakladatel zpravodajského serveru Mobil.cz	26. srpna
Zdeňka Žádníková-Volencová , česká herečka	25. října
Martin Pechlát , český herec	30. října
Roman Šebrle , český sportovec, atlet	26. listopadu

Lucie Benešová

Tomáš Řepka

Tereza Pergnerová

Roman Šebrle

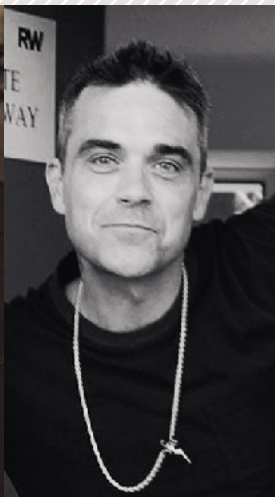
SVĚT

Romain Sardou , francouzský spisovatel	6. ledna
Kimbo Slice , americký boxer a bývalý zápasník MMA	8. února
Robbie Williams , britský zpěvák	13. února
Masaši Kišimoto , japonský mangaka, tvůrce mangy Naruto	8. listopadu
Leonardo DiCaprio , americký herec	11. listopadu
Saku Koivu , finský lední hokejista	23. listopadu
Parov Stelar , rakouský DJ, zakladatel Electro Swingu	27. listopadu
Meg White , americká muzikantka, členka hudební skupiny The White Stripes	10. prosince

Leonardo DiCaprio

Robbie Williams

Saku Koivu

Meg White

ROK DŘEVĚNÉHO TYGRA

23. LEDNA 1974 AŽ 10. ÚNORA 1975

Rok 1974 je podle čínského horoskopu rokem Dřevěného tygra. Lidé narození ve znamení Tygra jsou vůdčí typy, které se těžko podřizují autoritám a poslouchají rozkazy. Jsou odvážní, divocí a vzpurní. Úspěch je pro ně velmi důležitý. Tygři jsou předurčení k vedoucím pozicím, ovšem také se z nich díky jejich odbojné povaze často rekrutují revolucionáři nebo gangsteři a zločinci velkého formátu.

Tygři mají také velmi silnou intuici a dokážou často přesně předvídat události. Nebojí se postavit za své přesvědčení a hájit svůj názor. Mohou být velmi loajální vůči svým přátelům a rodině, ale zároveň mají rádi svoji svobodu a nezávislost.

Jsou poměrně přelétaví, snadno ztrácejí trpělivost. Do všeho se pouštějí s velkým elánem, ale také je vše brzy přestane bavit. Nejsou moc spolehliví, často mění názory i nálady. Jsou ovšem velmi charismatičtí, oblíbení

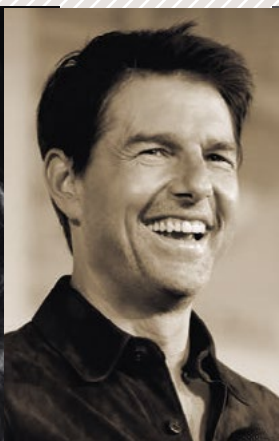
Mel Brooks

Demi Moore

Tom Cruise

Penelope Cruz

společníci, vždy o krok před ostatními. Rádi se liší a vynikají. Tygři o sebe velmi pečují, záleží jim na dokonalém zevnějšku. Oplývají velkým šarmem a umějí toho využít. Dovedou okouzlit každou společnost, jsou proto vítanými hosty.

Peníze je moc nezajímají, ale velkou štedrostí nevynikají. Díky své ochotě riskovat se často dostávají do potíží. Ač sami opravdu poslušností nevynikají, sami od jiných poslušnost vyžadují. Kvůli jejich ztřeštěnosti a náladovosti jejich vztahy končí krachem. Na druhou stranu jsou schopni velké lásky, a když to s nimi někdo „umí“, jsou velmi citlivými partnery.

Tygr je rozený optimista, je veselý, rozesmátý, chápavý. Není to žádný moralista. Je plný energie, má sebevědomí a chuť do života. Nesnáší omezování, nerad se přizpůsobuje, je pro něj důležité, aby mohl otevřeně vyjádřit svůj názor.

Dřevěný tygr je nejmírnější ze všech Tygrů. Je v podstatě takovou obrovskou domácí kočkou, duší večírků a oslav. Když ovšem musí odložit plesovou masku, je to šelma jako každá jiná.

TYGR A JINÁ ZNAMENÍ

S Krysou má spontánní Tygr jen velmi málo společného, pro Tygra je Krysa až příliš praktická a málo impulzivní. Většinou se v životě míjejí.

Buvol je klidné a stabilní znamení, a má proto málo pochopení pro akčního Tygra. Pokud se setkají v boji o vedoucí pozice, dojde k neshodám.

Tygr s Tygrem vychází v podstatě dobře, doplňují se, avšak dochází i k vyhoceným situacím, kde je potřeba trpělivosti, a tu Tygr nemá.

Zajíc a Tygr by mohli nalézt společnou řeč, ale jejich partnerský vztah nebývá jednoduchý! Aby spolu vydrželi, musí k sobě být hodně tolerantní.

Pokud nebude Drak usilovat o vedoucí pozici a nebude chtít vyhrát každý spor, půjde o dobré spojení, kde se s Tygrem mohou velmi dobře doplňovat.

Had, který je spíše rozvážný a klidný, naráží na spontánního a impulzivního Tygra. Tyto střety bývají časté a nepochopení je na obou stranách.

Kůň, který je v neustálém pohybu a má rád nové podněty, je pro aktivního Tygra velmi vhodným partnerem, ať už na bázi milostné, či pracovní.

Koza a Tygr je zajímavé spojení. Pokud se bude Koza držet na uzdě a nebude nápaditého Tygra neustále kritizovat, může jít o plodné partnerství.

Opice s Tygrem si moc nerozumí, velmi hojně dochází k rivalitě a sporům. Tygr nechápe jednání Opice a je tomu i naopak. Tento vztah se nedoporučuje.

Kohout je příliš materialisticky zaměřen a koncentruje se natolik na svou kariéru, že se s Tygrem v životě spíše mívá. Společnou řeč najdou málokdy.

Pes je pro Tygra ideálním partnerem! Skvěle si rozumí, mají společné cíle i nápady a ve vzájemném vztahu dosahují často úspěchů a slávy.

Vepř a Tygr je vhodné milenecké spojení. Láska mezi nimi je velmi romantická, u těchto dvou znamení dochází hojně k celoživotním svazkům.

Šperky osob narozených ve znamení Tygra by měly obsahovat safír, který uklidňuje mysl a odstraňuje negativní energii, nebo jadeit, který pomáhá přitáhnout lásku a dosáhnout duchovní jasnosti.

V roce Tygra se narodili například Penélope Cruz, Tom Cruise, Jon Voight, Jodie Foster, Demi Moore, Mel Brooks.

MENŠINOVÉ ZNAMENÍ: VODNÍ BUVOL

Ti, kteří se narodili před 23. lednem, ovšem ještě patří do znamení Vodního buvola.

Zrozence Buvola jen tak něco nevytočí. Je velmi klidný a trpělivý, také pilný a schopný a miluje práci. Jeho výhodou je, že v lidech budí důvěru, a proto se mu daří. Nicméně za to může i jeho inteligence a originální, neotřelé myšlenky.

Je také velmi čestný – Buvol nenávidí křivárny a podrazy. I když je klidný, umí být i cholerik. Není to sice tak časté, ale pokud ho někdo podráždí, dokáže být velmi agresivní a nebezpečný. Přestože Buvol miluje svoji rodinu a je milujícím partnerem, potrpí si na samotu – jako uzavřený, mlčenlivý jedinec ji potřebuje. Buvol je konzervativní, nerad se přizpůsobuje novotám. Má rád svůj klid a pohodlí, nerad opouští staré vyjeté koleje, kde nemusí zbytečně improvizovat. Proto by neměl mít stresové zaměstnání ani povolání, při němž se například cestuje nebo se stále něco mění.

Buval nebývá vždy dokonale pochopen. Je to paličák, miluje svou rodinu, ženu, děti. Ale očekává od nich poslušnost, je autoritativní. Ačkoli je obětavý, něžný a také smyslný, romantika mu moc neříká.

Vodní buvol je ovšem nejempatičtější z Buvolů, umí naslouchat i poradit.

Ve znamení Buvola se narodili Eddie Murphy, Jessica Lange, George Clooney, Meg Ryan, Morgan Freeman, Paul Newman, Tony Curtis, Jack Lemmon, Rod Steiger, Sigourney Weaver, Jack Nicholson, Sissy Spacek, Anthony Hopkins, Jim Carrey, Dustin Hoffman, Woody Harrelson.

Eddie Murphy

Jack Lemmon

Meg Ryan

Paul Newman

KULTURA

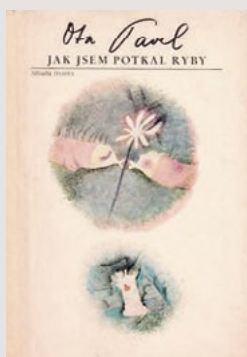

Holky z porcelánu
Foto ČTK / Karel Jesátko

LITERATURA

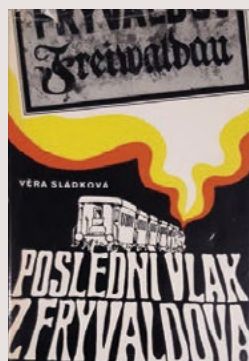
Počátek sedmdesátých let rozdělil spisovatele do tří skupin – na režimní, kteří se plně ztotožnili s politikou strany a vlády, zakázané a exilové. Na pomezí prvních dvou skupin se pak pohybovali ti, kteří se snažili vybalancovat nechuť k novému režimu s touhou být stále vydáváni.

Ve slovenské Smolenici se uskutečnila konference **Základní problémy marxisticko-leninské literární vědy**. Zúčastnili se jí českoslovenští a východoněmečtí literární vědci a z československé strany šlo o manifestační rozchod s literární vědou šedesátých let.

Posmrtně vychází poslední kniha spisovatele a novináře Oty Pavla **Jak jsem potkal ryby**. Je to autorův závěrečný hold tomu, co měl rád: rybám, řekám, přírodě...

Pavel se vrací do krajin svého dětství na Buštěhrad, na Berounku, k řekám, potokům a mořím. Hrdiny povídek jsou opět členové jeho rodiny v čele s obchodně zdatným tatínkem, bratry Jirkou a Hugem, ale těmi úplně hlavními hrdiny jsou samozřejmě ryby. „Celek mistrovského

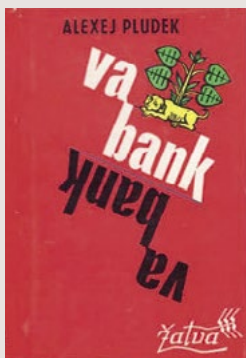
literárního díla je návratem k pramenům „vody živé“, píše recenzent.

Začíná vycházet autobiografický románový triptych Věry Sládkové **Malý muž a velká žena**, první díl z roku 1974 nese název **Poslední vlak z Frývaldova**. Příběh dospívající

Věry se začíná psát ve dnech předcházejících mnichovské dohodě a končí v květnových dnech 1945. Osudy Věry, jejího tatínka, velkého vlastence Josefa Pumplmě, a svérázné nevlastní maminky Anny Urbanové zfilmoval v roce 1985 režisér Karel Kachyňa. Seriál nazvaný *Vlak dětství a naděje* měl u diváků úspěch a oblíbená věta Anny Urbanové, kterou si zahrála Helena Růžičková – „Na tragickéj život já jsem pes!“ – se na chvíli stala součástí dobového folklóru.

Režisérka Věra Plířová-Šimková vydává knihu ***Lišáci, Myšáci a Šibeničák***, která vychází ze stejnojmenného filmu z roku 1970. Vyprávění o rivalitě dvou klučičích part je jedním z mála případů „obráceného“ postupu, kdy se film stává předlohou ke knize, a ne naopak, jak je to běžné.

Vychází také román ***Vabank*** spisovatele Alexeje Pludka, který se stane později jakýmsi etalonem normalizační prózy. V postavách knihy lze snadno identifikovat reálné spisovatele šedesátých let, kteří skončili v disentu nebo exilu. Kromě zesměšnění opozičních spisovatelů je zde i výrazná antisemitská linka.

Jaromíra Kolářová vydává knihu ***Můj chlapec a já***. Deníkovou formou autorka vzpomíná na osudy pěti generací vlastní rodiny od poloviny devatenáctého století. Hlavní osu příběhu pak tvoří rozhovor mezi matkou a synem, který má vysvětlit, proč se starší generace angažovala pro socialismus. Kniha se nevyhýbá problematice procesů v padesátých letech ani příběhu roku 1968 a určitě patří k tomu lepšímu, co v sedmdesátých letech vzniklo. Jan Kostrhun se etabloval jako autor angažované vesnické prózy. V románu ***Černé ovce*** v kulisách jihomoravské vesnice rozehrává mezigenerační příběh, kdy se otcovo

tradiční pojetí rodiny a vesnice střetává s generací synů, kteří jsou již plně zapojeni v budování socialismu.

Vojtěch Steklač, jehož poetika v šedesátých letech připomínala tu hrabalovskou, mění styl. Počátkem sedmdesátých let mu zamítnou vydání několika rukopisů, a tak pro rok 1974 připraví novelu **Sbohem, láske**, která vychází ze zážitků z půlročního studijního pobytu v Paříži. Novela je výsměchem pařížské bohémě i české emigraci.

Na tenké hraně mezi zákazem a možností publikovat se pohybují například Ladislav Fuks nebo Vladimír Páral. Snaha neskončit mezi těmi zakázanými je dobře vidět ve Fuksově románu z roku 1974 *Návrat ze žitného pole*, který je v podstatě vyjádřením loajality novému režimu.

Postava nekonformního hrdiny Tadeáše Falka je poznávacím znamením knih spisovatele Václava Duška. Jeho příběhy mladých lidí, kteří se bouří proti zavedeným stereotypům, vynikají v normalizační šedi. V roce 1974 vydává Dušek novelu **Panna nebo orel**.

„Specialista“ na vědeckofantastickou prózu Josef Nesvadba se odklání od čisté sci-fi a po pesimistické detektivce *Jak předstírat smrt* se v roce 1974 v knize **Bludy Erika N.** pouští na pole úvah o perspektivách sexuální revoluce. Mnozí spisovatelé se obracejí do minulosti. Miloš Václav Kratochvíl se vrací k zániku habsburské monarchie a tématu první světové války. Vychází první

